

عکس: علیرضا موتاکیرا/ایران

گفت‌وگو با دکتر یحیی فوزی درباره میراث علامه نائینی برای ایران امروز

همزیستی دین و تجدد

اندیشه آیت‌الله نائینی برای تعامل «جامعه دینی» با «جهان مدرن» راهگشاست

علوم سیاسی

مهدیه سادات نقیبی

گروه اندیشه

هفته گذشته کنگره بین‌المللی

میرزای نائینی با حضور جمعی از

مراجع تقلید، علما و استادان

حوزه‌های علمیه در مدرسه علمیه

اسام کاظم(ع) قم برگزار شد. این

پرسش که بازخوانی آرای این مرجع

نوادیش در شرایط کنونی چه

ضرورتی دارد، محور گفت‌وگو ما با دکتر یحیی فوزی، استاد اندیشه سیاسی و

عضو هیات علمی پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی شد. او بر این باور

است که راهی که نائینی برای آشتی دین و مدرنیته کشود، باعث شد اندیشه

دینی با واقعیت‌های اجتماعی و سیاسی زمانه پیوند بخورد.

محمد حسین نائینی، ملقب به

شیخ الاسلام، مجتهد و مرجع تقلید

شیعه، با نوشتن رساله «تنبيه‌الامة

و تنزيه‌الملّة» نقش مهمی در تثبیت

نظری جنبش مشروطه داشت. او دارای

جناب دکتر فوزی، آیت‌الله نائینی

چه جایگاهی در تاریخ اندیشه

سیاسی شیعه دارد و نقش او در

تحولات فکری و سیاسی دوران

مشروطه چه بود؟

بنگاه

معاون فرهنگی و اجتماعی سازمان منطقه آزاد کیش مطرح کرد:

تاکید بر آموزش، توانمندسازی و بکارگیری نیروهای بومی و محلی

وی در توضیح سرمایه اجتماعی و انسانی گفت:

سرمایه اجتماعی رابطه بین دولت و ملت است

و سازمان منطقه آزاد کیش به عنوان حاکمیت

منطقه هم باید ارتباط درستی با مردم برقرار

کند. وی با اشاره ای به رابطه دولت و مردم در

سالهای گذشته گفت: در دهه هشتاد ارتباط

دولت با فعالان اقتصادی و مردم قابل مقایسه با

امروز نیست. خیلی راحت کارها با یک تلفن حل

می‌شد. اما امروز کارها به سختی پیش می‌رود

و گویی اعتماد عمومی کم شده است. علیرزاده

افزود: به نظر می‌رسد در طول این سال‌ها جزیره

کیش در این موضوع بسیار خوب عمل کرده

است و رابطه حاکمیت و مردم در سطح بسیار

بالاتری وجود دارد. وی یکی از وظایف معاونت

فرهنگی را افزایش سرمایه اجتماعی عنوان کرد و

با اشاره به موضوع سرمایه نمادین و مفاخر گفت:

جزیره کیش مملو از انسان‌های فاخر و استادانی

است که هر کدام در حوزه‌های تخصصی خود در

سطح کشور هم حرفی برای گفتن دارند اما ما

هنوز هم نتوانسته‌ایم آن‌طور که باید و شاید و

آن‌طور که شایسته است، این سرمایه‌ها را حفظ

و معرفی کنیم و یکی از وظایف و برنامه‌های

مهم معاونت فرهنگی و اجتماعی سازمان هم

دقیقاً برنامه داشتن برای ثبت و معرفی این

مفاخر است که بتوانیم در رشته‌های مختلف

این کار را انجام داده و برای آیندگان به یادگار

بگذاریم.

علیرزاده در بخش دیگری از سخنان خود تأمین

امنیت و رفاه و آسایش برای شهروندان را بسیار

مهم و حیاتی عنوان کرد و گفت: بایستی همه

تقویت بنیان‌های نظری مردم‌سالاری

دینی اهمیت ویژه‌ای دارد. بسیاری از

مباحث مطرح‌شده از سوی او همچنان

تازگی دارند؛ موضوعاتی همچون پیوند

میان حاکمیت الهی و حاکمیت مردم،

ضرورت نظارت دینی نمایندگان بر قدرت

سیاسی، رابطه قانونگذاری مجلس با

قوانین الهی، اهداف حکومت دینی،

آزادی، برابری و دیگر مباحث مرتبط، هنوز

از جمله چالش‌های مهم در گفتمان

نظری انقلاب اسلامی به شمار می‌روند.

نائینی با توجه به نگرش خود نسبت به

پیشرفت و تجدد، می‌تواند در شکل‌دهی

تعامل جامعه دینی با جهان مدرن نیز

راهگشا باشد. او غرب‌ستیزی نیست،

بلکه تلاش می‌کند دستاوردهای تمدن

جدید را با دین پیوند دهد و میان

پیشرفت‌های علمی و عقلانی غرب و

بنیادهای فکری اسلام نوعی آشتی برقرار

کند. او معتقد بود که مسلمانان در گذر

زمان از بنیان‌های عقلی و تمدنی اسلام

فاصله گرفته‌اند و همین دوری، عامل

عقب‌ماندگی شده است. بنابراین، بر

ضرورت «اجتهاد پویا و زمان‌مند» و

برقراری پیوند میان آموزه‌های اسلامی و

مقتضیات عصر تأکید می‌کرد.

نائینی از الگویی گزینشی و تصرفی در

مواجهه با تمدن جدید دفاع می‌کرد و بر

این باور بود که می‌توان از دستاوردهای

تمدن جدید در چهارچوب عقلانیت و

میانی اسلامی بهره برد. چنین دیدگاهی،

زمینه‌ساز ارائه الگویی «بومی»، «دینی» و

«مدرن» از پیشرفت در جامعه ایرانی

است و می‌تواند به توانمندسازی امت

اسلامی بیجامد.

اندیشه سیاسی علامه نائینی چه

معاصرش دارد؟

نائینی در کتاب «تنبيه‌الامة و تنزيه‌الملّة»

به نقد دو جریان مهم زمان خود

می‌پردازد: جریان غرب‌گرایان و

ضد مذهب که دین را مانع پیشرفت

می‌دانستند و گروهی از طرفداران

سلطنت که از حفظ قدرت سیاسی

دفاع می‌کردند. او حکومت استبدادی

را نفی کرد و تأکید داشت دین با

استبداد مخالف است و طرفداران آن

حکومت‌ها را «طرفداران شجره خبیثه

ظلم و استبداد» می‌نامد. از نگاه نائینی،

حکومت استبدادی مملکت را ملوک

علامه نائینی

غرب‌ستیز

نیست، بلکه

تلاش می‌کند

دستاوردهای

تمدن جدید

را با دین پیوند

دهد و میان

پیشرفت‌های

علمی و عقلانی

و بنیادهای

فکری اسلام

نوعی آشتی

برقرار کند.

چنین دیدگاهی،

زمینه‌ساز ارائه

الگویی «بومی»،

«دینی» و «مدرن»

از پیشرفت در

جامعه ایرانی

است

دین، عدالت، آزادی و مشارکت مردم

در حاکمیت همچنان کاربردی است.

بازخوانی این اثر می‌تواند چهارچوبی

برای حکومت دینی مبتنی بر قانون،

عدالت، نظارت و عقلانیت ارائه دهد و

در بازسازی عقلانیت دینی و تقویت نظریه

حکومت اسلامی در برابر چالش‌های

کنونی یاری‌رسان باشد.

از نگاه آیت‌الله نائینی، نقش «رضایت

و نظارت مردم» در گذار از استبداد و

عقب‌ماندگی چیست؟ او چه الگویی

از حکومت بر این مبنا ارائه می‌کند؟

نائینی جوامع اسلامی را در سه دوره

می‌بیند: دوره تقوق و سبادت صدر

اسلام، دوره توقف و افول با شکل‌گیری

خلافت و سلطنت و دوره تنزل و انحطاط

که استبداد و عقب‌ماندگی در آن رخ

می‌دهد. او ریشه اصلی عقب‌ماندگی

جوامع اسلامی را در ساختارهای سیاسی

استبدادی و سلطنتی می‌داند و از الگویی

به نام «ولایتیه» سخن می‌گوید: الگویی

که رضایت، مشارکت مردم و رعایت

حقوق آنان را پایه قرار می‌دهد. تحقق

این حکومت مستلزم تعیین حدود

حاکم، نظارت بر عملکرد او و هیأتی

منتخب از سوی مردم برای کنترل

تخلفات است. نائینی همه این مفاهیم

را بر بنیان‌های فقهی و اجتهاد دینی

تبیین می‌کند و همزمان از دلایل عقلی و

تجربی بهره می‌گیرد. او آزادی و مساوات

را از منظر اسلامی بازتعریف می‌کند

تا نشان دهد این اصول با دین تضاد

ندارد بلکه در متن تعالیم اسلامی ریشه

دارند. وظایف نمایندگان مردم نیز شامل

اخیر، بویژه پس از انقلاب اسلامی،

اهمیت یافت؛ زیرا اندیشه او درباره رابطه

آیت‌الله نائینی چطور در نظریه سیاسی خود میان «الهیات

سیاسی» و «اراده مردمی» توازن برقرار می‌کند؟

اندیشه نائینی، با ترکیب «فلسفه تاریخی»، «تحلیل فقهی»

و «اجتهاد دینی»، الگویی نو از حکومت دینی ارائه می‌دهد

که در آن مردم نقش فعالی دارند، قدرت سیاسی محدود و

پاسخگوست و عدالت اجتماعی تحقق می‌یابد. پیام اصلی

نائینی برای عصر حاضر، بازاندیشی در نظریه حکومت دینی

با ایجاد توازن میان «حاکمیت الهی» و «اراده مردم» میان

«اجتهاد دینی» و «عقلانیت سیاسی» و میان «ست اسلامی»

و «مقتضیات زمان» است؛ الگویی بومی از مردم‌سالاری دینی

بر پایه اجتهاد، عدالت و آزادی.

برش

نظر مثبت کارگروه مرزهای مجاز کشور

در تصویب مرز دریایی مجاز بندر چارک

طرح توسعه بندر چارک با سرمایه‌گذاری بیش از ۳۰۰ میلیارد تومان، هدف از پروژه را ارتقای ظرفیت‌های بندری، گسترش زیرساخت‌های مسافری و گمرکی و افزایش ایمنی و کارآمدی عملیات دریایی عنوان کرد.

وی جزئیات فاز اول را شامل احداث موج‌شکن شرقی به طول ۳۰۶ متر، لایروبی حوضچه قدیم و کانال دسترسی بندر، احداث ساختمان‌های گمرک، پلیس امنیت اقتصادی، پلیس گذرنامه و اداری، دیوار پرمواری، بلوار شرقی بندر و ساختمان اداره بندر با زیربنای ۲۵۰ متر مربع دانست که همگی در مراحل پایانی آماده بهره‌برداری هستند.

محمدی همچنین از اجرای شبکه فیبر نوری به طول ۴ کیلومتر، احداث ساختمان‌های خدماتی و بهداشتی شامل نمازخانه و ۳۶ چشمه سرویس بهداشتی و توسعه فضای مسافری و گردشگری خبر داد و افزود: «۶ هکتار زمین برای انبارهای روباز و محوطه‌های ترانزیتی اختصاص یافته و حوضچه جدیدی برای پهلوگیری ایمن شناورها احداث شده است».

وی تأکید کرد: «با تکمیل فاز اول، زیرساخت‌های اصلی بندر چارک به صورت یکپارچه و استاندارد آماده بهره‌برداری شده و با نصب سامانه‌های نظارتی و دوربین‌های مدار بسته، این بندر از سطح پیشرفته‌ای از کنترل و ایمنی برخوردار است. فاز دوم توسعه بندر چارک نیز با تمرکز بر افزایش ظرفیت صادرات، واردات، ترانزیت، خدمات مسافری و توسعه خدمات دریایی در دستور کار قرار دارد.»

رئیس اداره امور زنان منطقه آزاد کیش:

در حال مذاکره با بانک‌ها برای ارائه تسهیلات به بانوان هستیم

بانک برای ارائه تسهیلات در حوزه رتقا و توسعه کسب و کارهای خانگی وارد مذاکره شدیم، بانک‌ها آمادگی دارند متناسب با نوع مشاغل بانوان با معرفی سازمان منطقه آزاد کیش نسبت به ارائه تسهیلات اقدام کنند». وی گفت: «برگزاری جشنواره و نمایشگاه‌های مختلف با هدف بازاریابی محصولات تولیدی بانوان و ایجاد تسهیلات مناسب برای کارآفرینی آنان است.»

اعضای کارگروه مرزهای مجاز کشور با حضور در بندر چارک، از نزدیک به ارزیابی زیرساخت‌ها و ظرفیت‌های عملیاتی این بندر پرداختند. هدف از این بازدید، بررسی میدانی آمادگی‌ها و امکانات موجود جهت نهایی‌سازی و تصویب مرز دریایی مجاز بندر چارک بر اساس بشیره ۱ ماده ۱۰۳ قانون امور گمرکی جمهوری اسلامی ایران اعلام شد.

در این بازدید نمایندگان دستگاه‌های تخصصی عضو کارگروه شامل وزارت کشور، وزارت راه و شهرسازی، ستاد کل نیروهای مسلح، فرماندهی مرزبانی فراجا، گمرک جمهوری اسلامی ایران و سازمان بنادر و دریانوردی، با بازدید از طرح جامع توسعه بندر چارک، روند پیشرفت عملیات اجرایی از جمله لایروبی حوضچه‌ها، احداث ابنیه گمرکی و انتظامی، تجهیز اسکله‌ها و ساماندهی محوطه بندری را مأمیت و رو به رشد ارزیابی کردند.

تقدیر رئیس کارگروه مرزهای مجاز از اقدامات توسعه‌ای بندر چارک

مهدی حسن عباسی مدیرکل دفتر امور مرزی و مرزنشینان وزارت کشور و رئیس کارگروه مرزهای مجاز کشور، با تقدیر از اقدامات صورت گرفته در ارتقای زیرساخت‌های بندری و احداث ساختمان‌های اداری و خدماتی استاندارد، اظهار کرد: «اقدامات انجام شده نشان‌دهنده عزم و نگرش مدیران سازمان منطقه آزاد کیش و شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه‌های کیش در تحقق اهداف توسعه‌ای و استانداردسازی زیرساخت‌های مرزی است.»

وی بر اهمیت توسعه پس‌کرانه بندر چارک و افزایش ظرفیت اراضی پشتیبانی تأکید کرد و افزود: توسعه پس‌کرانه نقش تعیین‌کننده‌ای در تسهیل فرآیندهای ترانزیتی، گسترش فعالیت‌های تجاری و ارتقای کارآمدی این مرز دریایی دارد و باید یکی از محورهای اصلی طرح توسعه بندر باشد.»

حسن عباسی در پایان با قدردانی از تلاش‌های مدیران و کارشناسان پروژه، ابراز امیدواری کرد که با ادامه همکاری دستگاه‌های عضو کارگروه، فرآیند تصویب نهایی مرز دریایی بندر چارک تسریع شود و ظرفیت‌های اقتصادی و ترانزیتی آن به بهره‌برداری کامل برسد.

پیشرفت‌های کلیدی فاز اول طرح توسعه بندر چارک

عزت‌الله محمدی مدیرعامل شرکت توسعه و مدیریت بنادر و فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول

فرودگاه‌های کیش نیز در این بازدید با اشاره به اجرای فاز اول